

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Elfizetési árak:
Helyben: Negyedévre . . . . . 3 korona.
Egész évre . . . . . 12 .
Vidéken: Negyedévre . . . . . 5 .
Egész évre . . . . . 20 .

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

== Egyesszám ára 4 fillér. ==
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Városi takarékpénztár.

— szeptember 11.

A pótdadó nagy mértékben való felszökkenése a város minden igaz fiát arra vezette, hogy gondolkozzék ennek a mód felett való tehernek megkönnyítéséről.

Tegnap közzé tettük e Szabadságban Puky Gyula főispán, Komlóssy Arthur főjegyző és dr. Bakonyi Samu országgyűlési képviselő nézeteit a város pénzügyi bajairól és az ezeknek megszüntetésére alkalmas terveikről.

Általános feltűnést keltett ezek közt a nyilatkozatok közt a főispánnak az a valóban nagy jelentőségű eszméje, hogy a város állandó, biztos jövedelmeit városi takarékpénztár alapításával növeljük.

Ez az eszme oly terv magvát hintette el, amely mag, hisszük és reméljük, jó talajba hullott, tehát hosszabb vagy rövidebb idő múltán ki fog kelni és meghozza gyümölcsét.

A város javainak gyarapítása

érdekében rég nem került felszínre ennél egészségesebb javaslat.

A főispán, amint ezt különben mindenki tudta, nem meríti ki földadatát abban, hogy itt a kormányt képviselje, hanem — míg egy részről a pártközi béke fentartásának lelkes hive és apostola, más részt őszinte szeretettel keresi a módokat és eszközöket, melyekkel Debrecen városa minden polgárának javát előmozdíthassa.

Ez a kiváló ember nem elégzik meg azzal, hogy érdemes múltjának babérkoszoruja övezi homlokát, hanem tudása, lelke, hazafisága egész erejével abban fáradozik, hogy a város polgárai minden téren boldoguljanak.

A városi takarékpénztár eszméje, melyet most a főispán fölvetett, nem új. Kipróbálták már sok helyen, városokban és községekben és a főispán gyűjtött adatai, tanulmányai, de meg a közönségesen ismert eredmények is azt bizonyít-

ják, hogy a községi takarékpénztárak működése mindenütt üdvös és áldásos.

Ha Debrecen városatyái fontolóra veszik a kérdést, nagyon bölcsen cselekszenek.

A városi takarékpénztár szóvirág nélkül azt jelenti Debrecen városára nézve, hogy jövedelmei a polgárság legcsekélyebb megterhelése nélkül évenként három—négy százezer koronával megszaporodhatnak.

Józan gondolkozású embernek ezt fölösleges megmagyarázni. Hiszen a takarékpénztárak mind haszonnal dolgoznak és nagy osztalékot fizetnek részvényeseiknek. Ez a haszon a városi takarékpénztárnál mind magát a város közönségét illetné.

Ipari és kereskedelmi, általában szociális viszonyainkra is rendkívül jótékony hatása lehetne a városi takarékpénztár működésének. Természetes, hogy ott a hol magánérdekek nem nyomulnak előtérbe, a

A főnyeremény.

A Szabadság számára írta: Szathmáry Zoltán.

Beődök Tamás telekkönyvezető volt a járásbírósnál s tevékeny szerepet játszott a kis rendezett tanácsú város társadalmi életében. Ezt pedig úgy kell értelmezni, hogy eljárt pálinkázni a gyógyszerész laboratóriumába, a hol a járásbíró egy önfeledt pillanatában, nem csak te-barátságot ivott vele, hanem keblére ölelte s ott nyomban letette a főesküt arra, hogy Vajas rendezett tanácsú közléte erősen számít a Beődök nagy intelligenciájára és szereplőképességére.

Beődök ágyában erősen kavargtak a gondolatok és az absyntnak keresztelt magasfokú szeszotyvadék gőze s mély megdöbbenéssel konstataulta magában, hogy ilyen forma kijelentéseket még nem tettek ő róla soha.

Sovány, köhögős emberke volt, akinek eszeágában sem állott eddig a sze-

replés vágya s úgy számított az ő szintén amolyan penészvirág szerű feleségével, hogy az ő életük egy nagy telekkönyv, amit ő a hivatalban több rendbeli sovány százások ellenében, körmöléssel, a felesége pedig a két szoba tisztántartásával a fehéreneműk rendbehozásával s más egyebekkel reggeltől estig szépen elkönyvelnek s ami idejük még marad, azt lereggelizik, ebédelik és vacsorázzák s csak vasárnaponként tesznek egy sétát a Lövész kert-be a hol a külsősorokról kihajtott libák gágogása mellett, olykor még a jól szervezett helyi tüzoltó banda tulbuzgó rézfuvói is szórazást nyujthatnak.

De a járásbíró és az absynt elesavarták a fejét. Es, mint ilyen esetben történni szokott, Beődök képzelőtehetsége sasszárnyakat öltött.

Nem hagyta nyugodni a szereplési vágy s a fent előadott jelenet után egy héttel a járásbíró főesküjét pót esküvel erősítette meg. Ugyanis neki is az a meggyőződése volt, hogy nálánál senki

sincs jobban hivatva Vajas városka társadalmi színvonalát az azt megillető magaslatra emelni.

Es emelte a doktor, gyógyszerész és járásbíró urakkal. A plébánus ur igyekezett a nagyratörő álmokat kibeszélni a Beődök fejéből, de ő a jó pap kedvetlen életbölcészletét, református ember léttére, határozott vallásfelekezeti intrikának minősítette.

Nem szorul részletezésre az a könnyelműség, melylyel Beődök és neje a szereplésnek, ugyszintén rendezett tanácsú városuk továbbfejlesztésének áldozatot hoztak.

Elég legyen annak a ténykörülmenynek egyszerű regisztrálása, minden drámairói jelenetezés nélkül, hogy egy év leforgása alatt a szomszédos városból hozatott s a mindkét nembeli emberiség számára divatosan elkészített öltözékek, a két szobáról négy szobára kiterjesztett lakás, lehetetlen izléssel összeválogatott, de drága butoraival, a nagy vendéglő disztermének csufolt, de mégis

Saját termelésű, teljesen érett csemege szőlőt

legelőnyösebb áron ajánl **CSANAK JOZSEF** kereskedése.

==== Nagybani vevőknek külön engedmény. ====

tiszta jövedelem egy részének a köz érdekében való föláldozásával egészséges, okos, végtelenül áldásos városi politika szolgálatába szegődhetnek az intézmény. A város minden polgára kivétel nélkül élvezhetné a városi takarékpénztár működésének áldását.

A közönség bizalma minden más intézetnél nagyobb mértékben fordulhatna a városi takarékpénztár felé, mert a betétekért a város összes javaival jót állana.

Mi ezennel teret nyitunk a kérdés megvitatására.

Meggyőződésünk az, hogy a városi takarékpénztár nyolc-tíz évi működés után teljesen megszűnhetné a községi pótdát.

Szociális befolyása pedig a város összes lakosainak jólétére kiszámíthatatlan.

Ezért örömmel támogatjuk a terv megvalósítására irányuló törekvéseket és óhajtjuk, hogy Debrecen város közönsége egyhangú határozattal mielőbb alapítsa meg a városi takarékpénztárt.

— szept. 11.

A kiegyezési tárgyalások Bécsben. Széll Kálmán miniszterelnök tegnap Bécsbe érkezett és több óráig tanácskozott Körber miniszterelnökkel. Ezen a héten a kiegyezési tárgyalásokat okvetlenül befejezik.

A király az új parlamentben. Politikai tudósítónk azt táviratozza, hogy a király az új országgyűlésnek október 8-án az parlamenti palotában történő ünnepies megnyitására minden valószínűség szerint meg fog jelenni, Széll Kálmán miniszterelnök előkészítette ezt

a hatásában óriási fontosságú közjogi aktust. Először történik, hogy ő felsége megjelenik az országgyűlésen. A legalkotmányosabb király ez elhatározása bizonyára örömmel tölti el minden hazafi keblét.

Városi közigazgatás.

(Bizottsági ülés.)

— szeptember 11.

Debrecen város közigazgatási bizottsága tegnap délután Puky Gyula főispán elnöke alatt ülést tartott, a melyen az egyes szakelőadók terjesztették elő a múlt, augusztus hóra vonatkozó jelentéseiket.

A jelentések legérdekesebbje a Fauszt Elek pénzügyigazgatóé volt, a mely szerint a miniszter a pénzügyigazgatóság javaslatára az olajútó nevezetű külváros lakosságának négyezer korona adóhátralékot elengedett. Volt is e miatt nagy öröm az olajútóban, ahol egyik másik lakos már 10 esztendei adójával volt hátralékban.

A bizottsági ülésről szóló tudósításunk egyebekben a következő:

(A polgármester jelentése.)

Komlóssy Arthur h. polgármester jelentése szerint Debrecen város területén az elmúlt hó folyamán állami adó fejében befizetett 156997 korona 31 fillér, betegápolási pótdát 3519 korona 53 fillér, hadmentességi adó 325 korona 73 fillér, utadó 10315 kor. 45 fillér, járda adó 1185 kor 86 fillér, tűzvétség címen 2381 kor. 72 fillér. A katonai létszám a következő volt: Cs. és kir. közös katoná 344 ember 265 ló, honvéd katoná 1073 ember és 243 ló. Mint átkelő, beszállásoltatott 1 tábornok, 4 törzstiszt 38 főtiszt, 140 legény és 140 ló. A ren-

dőrség összesen 258 egyént tartóztatott le, ezek közül 246-ot megbüntetett.

(A kir. ügyész jelentése.)

Galánfy János kir. ügyész jelentése szerint augusztus hó végével a debreceni kir. törvényszék fogházában fogva maradt 102 férfi és 19 nő. A hó folyamán kiszabadult 73 férfi és 14 nő, akik összesen 39—34 napot töltöttek a börtönben. A rabok egy hó alatt börtönmunkával 672 kor. 10 fillért kerestek. A börtönben egyebekben az általános állapot, a rendet, fegyelmet és tisztaságot illetőleg kitűnő volt.

(Debrecen tanügye.)

Debrecen tanügyére vonatkozólag örvendetes Csanky Viktor tanfelügyelő jelentése.

A debreceni kereskedő-társulat által fentartott polgári fiu-iskolának ügyeiről szólván jelenti, hogy most ugyan az iskolának csak két (I.—II.) van, de a többi osztályoknak fokozatos megnyitására s fentartására a társulat alapszabályszerűleg kötelezte magát.

Ugyancsak nagy reménységünk lehet arra, hogy rövid időn megnyíljon a vendéglős és pincér iskola is, a felső kereskedelmi iskolával kapcsolatosan pedig női kereskedelmi tanfolyamot engedélyezett a miniszter.

(Élet és halál.)

Debrecenben a múlt hóban dr. Sárvary Gyula t. főorvos jelentése szerint született összesen 120 fiu és 99 nőgyerek, ezzel szemben elhaltak 169-en. A szaporodás tehát 50, ami közepes eredménynek mondható.

(Esküvők.)

Debrecenben a múlt hóban 23 pár esküdt egymásnak örök hűséget. Ebből 12 pár ev. ref. vallású 13 pedig vegyes vallású volt.

petroliummal világított szobájában rendezett, hallatlan vakmerőséggel pikniknek nevezett összejövetelek, melyek alatt a járásbíróóság egész személyzete az intelligencia s így a Beődök ur sovány szaxofontjainak rágtá körül a szélét, pötya ó-borok és különböző, vegyes pörköltök alakjában, és holmi váltókezesség révén való baráti szivességek Beődökéket, a tönk szélére juttatták.

Mindenüket elvesztették s Beődök ur, bonyodalmas fegyelmi eljárás után, leszakított a magyar állam kebeléről, melynek említi táplálták hosszú 10 esztendőn keresztül, immáron a nyugdíjra való igényelés teljes kizárásával.

Beődök és felesége bekerültek a szomszédos nagy városba s az elesapott telekkönyvvezető beállt egy ügyvéd szerkerét tolni havi 30 forintért, a melyek mellett újból kezdhették az eltévesztett életet.

Mellőzésével ennek a siralmas korszaknak ismételen csak annak a Beődökékre örvendetes eseménynek a nyilvánosság elé hozatalával kerülünk minden regényírói cafrangot, hogy Beődök miután egy kérvényirással 10 koronákat keresett valami vidéki földbirtokos kegyessége folytán, csodálatos módon megfogamzott gondolat által vezéreltetve egy sorsjegyet vett, melylyel kerekaszámában kifejezve 50,000 koronát nyert.

Beődökék, a kiket a sors keserű tapasztalatokkal ismertetett meg, bár az első napokban óriási terveket építettek a nyert vagyonra, később a hideg megfontolás sulya alatt elhatározták, hogy nagyon takarékosan fognak élni.

A pénzt nem is vették fel, miután teljes összegében, a szokásos kamatlevonások nélkül akarták kezükhöz kapni. Ott hagyták tehát a bankban, a hol egy év múlva az egész 50,000 koronát, mint jogos tulajdonukat vehették fel.

Beődök pedig tovább körmölt a 30 forintokért, az asszony pedig kézimunkával ölte a szemevilágát. Túrtek, fáradtak s mikor teljesen összetörve a sok munkától lepihentek az ágyba, az eloltott lámpa mellett szövögették a gazdag jövő színes álmait.

S biztatták egymást a gyötrődések közepett:

— Csak még egy évig.

És csodálatosak a sors utjai. Míg a jó módban egyre késett bekopogtatni a gólyamadár Beődökékhez, a nyomoruság közepett megküldte az ég áldását.

Beődöknek megérte azt a korszakot, a mely egy asszony életében a legboldogabb idő.

De cselédet nem fogadott. Maga járt a piacra bevásárolni. Az ura hiába kérte hogy a tél beálltával cserélje fel

téli ruhával az őszi kabátkáját. Az asszony boldog megadással válaszolt.

— Majd egy év múlva.

Mikor aztán elkövetkezett a gyerektelen férjek előtt a legboldogabb idő, s már már kopogtatni kezdett a gólyamadár az ablakon, az asszony meghűlt s ágyba esett, gyilkos kór szállott a tüdejére.

A bekövetkezett, rendes körülmények közt is válságos órák sirba fektették a fiatal anyát.

Hanem a gyerek, egy kis mumia képű, sárga apróság nem halt meg.

Beődököt ez a csapás egészen megtörte. Úgy érezte, mintha valami nagy kalapáccsal föbe ütötték volna. Az orvos azt mondta, hogy dajka kell a gyermeknek mert nagyon gyenge, ugyis aligha marad meg. Fogadott hát dajkát s csak még jobban nyomorgott abban a tudatban, hogy azzal tartozik a felesége emlékének, hogy a pénzhez ne nyuljon hozzá.

De ezt a gyászos időt sehogyse tudta megszokni. Alig evett valamit, csak dolgozott, mint a barom s nem gondolt arra, hogy miért, kiért.

Ő egyáltalán nem gondolkodott, mert már nem is voltak gondolatai. A munkája, minden cselekedete csak ösztönszerű volt s mintha szürke köd go-

Kossuth napja Debrecenben.

— szeptember 11.

Lelkes munkakedvvel készíti elő Debrecen város közönsége azokat az ünnepeket, melyekkel e hónap 16 és 17 napjain kegyeletes hazafisággal fog áldozni Kossuth Lajos emléksnek.

A serényen folyó előkészületekről a következőkben számolunk be:

(A feldisített közgyűlési terem.)

Debrecen városának közgyűlési termét már ünnepi köntösbe öltöztette Komlóssy Arthur polgármester helyettes. Még ő felsége a király debreceni látogatása alkalmával gazdag bársony függönyöket szerzett be a város. A hosszú éveken keresztül hevertetett függönyök most ott vannak már az ablakokon. Ezen kívül a közgyűlési teremben elhelyezték Kossuth Lajosnak Kovács János debreceni akadémiai festő által festett életnagyságu arcképét.

(Kossuth fiainak meghívása.)

A Kossuth ünnepeket rendező bizottság elhatározta, hogy a debreceni ünnepekre meghívja Hajdu vármegye és Debrecen város országgyűlési képviselőit.

A városi és megyei közönségen kívül senki sem fog meghívót kapni az ünnepnapokra, kivéve Kossuth Lajos két élő fiát Kossuth Ferencet és Kossuth Lajos Tódort, a kiket megleghangú levél kíséretében hívnak meg az ünnepre.

(Az ifjuság ünnepe.)

A debreceni főiskola ifjusága hazafias lelkesedéssel üli meg Kossuth Lajos századik születési évfordulóját. A hetes rendező-bizottság az ünnepi sorrendet a következőkben állapította meg: 1. A kántus éneke. 2. Dr. Kérészy Zoltán rektor megnyitója. 3. Oda Kun Bélától. 4. Ünnepi beszéd, mondja Fráter Ernő. 5. Kossuth-nóták, énekli Szabó Margit. 6. Felolvasás, tartja Milotay István. 7. Nagy Sándor szavalata. 8. A Kántus éneke.

molygott volna a koponyájában agyvelő helyett.

Egyszer azután összeesett az ügyvédi irodában s úgy bele vágta zavaros, agyát valami kemény tárgyba, hogy menten elborította a vér.

De voltaképen nem ez volt a baj, hanem a szíve, melynek elromlott szerkezete felmondta a szolgálatot.

És egyszerre, majdnem egy órában kezdődött el a haldoklásuk a kis angol kóros gyerekekkel, akin szörnyű görcsök vettek erőt.

Erőtlenül sikoltozott az anya elhunytával gazdátlanul maradt ágyban.

Ellenben a Beődök hullasárga arcán valami mosoly féle játszadozott öntudatban állapotában.

Hogy mivel foglalkozott lázalmában azt senki sem tudta volna megmondani, legkevésbé az ápolónővé előléptetett dajka, aki el nem tudta gondolni, mit sottognak a haldokló lázas, szikkadt ajkál.

Beődök szívverése egyre ritkább lett. Mielőtt azonban egészen megállott volna jóízűen felkacagott s tisztán ki lehetett venni, hogy azt mondja:

— Majd egy év múlva.

(Kossuth ereklyék kiállítás.)

Az Iparos-Kör dísztermében rendezendő Kossuth-ereklye kiállításra újabban a következő tárgyak küldettek be:

Lediner Károly Kossuth-bankjegyek. Müller Béla Kossuth-kép s két drb. banjegy. Kostyák Frigyes egy irás, gyözelmi tudósítás. Szathmáry Lajos egy Kossuth-kép. Iparos Ifjak Önképző-Egylete egy Kossuth s egy emlék kép. Antal Jenő egy Kossuth-kép. Iparos-Kör három kép. Báthory Gábor hat drb. kép. Balogh Bálint több bankjegy keretben s egy kép. Beressy Mihály három drb. kép. Pálly Janosné egy kép. Németh András két kép. Privicz József egy kép, magy. emigr. pénzjeggyével. Kovács János 4 drb. iparművelési-jegy 1846-ik Kossuth aláírásával. Kecskés Sándor egy Kossuth kép.

(Munkaszünet.)

A debreceni Kossuth-ünnepen általános, önkéntes munkaszünetet vállaltak Debrecen iparosai és kereskedői. Ujabban a borbélyok határozták el, a szeptember 16-iki teljes munkaszünetet. Üzleteiket egész nap zárva tartják s kérik a közönséget ennek tudomásul vételére.

(A város kivilágítása és feldisítése.)

A merre járunk-kelünk Kossuth-emléktárgyakat, zászlókat, szalagokat találunk a kirakatokban. Egyes kereskedésekben alkalmi, Kossuth Lajos arcképével ellátott zászlók lengenek s nagyban kerülnek piacra a kivilágításhoz szükséges árúk, diszfáklyák stb.

A város kivilágítása gyönyörű lesz s világitó képek fogják a nagy nap emléket hirdetni a magánosok házaiban is, de mindezt fölülmulja bizonyára a város-háza és a színház kivilágítása.

A kamara ünnepe.

— szeptember 11.

Két nap választja el még a debreceni kereskedelmi és iparkamarát székházavató ünnepének kezdetétől.

Ez a fölvatás valóban országos ünnep lesz, nagy díszre Debrecen városának és dicsősége a kamarának, melyet új titkára, Szávay Gyula friss erővel vezet a diadalok útján.

Eddig még egyik kamarai kongresszuson sem történt, hogy az összes kamarák egybegyültek volna. Az érdeklődés tehát szokatlan és kitüntető, hogy most a kamarák egyeteme lesz együtt Debrecenben. A vendégek nagy része szombaton este érkezik.

Láng Lajos miniszter kíséretével vasárnap reggel fél kilencig a pályaudvaron marad szalon-kocsijában s onnan egyenest a kamarszékébe megy.

A díszgyűlésen a miniszter fog elnökölni, aki részt vesz az ünnepi lakomán is. Azontul egy pár látogatást tesz és vasárnap este elutazik.

A kamarai kongresszus tárgysorozatát úgy osztotta be, hogy vasárnap délután letárgyalják a kisebb ügyeket, az önálló vámtérület pedig egyetlen tárgya lesz a hétfői ülésnek.

Hétfőn délben indul a társaság a m.-szigeti kirándulásra.

(Az iparmuzeum.)

A kamarai ünnepek egyik emlékezetes része lesz a debreceni új ipar-

muzeum megnyitása. Az iparmuzeumot Láng miniszter nyitja meg s adja át valóban hasznos rendeltetésének.

Az iparmuzeum a kamara székházának földszintjén egy nagy termet foglal el.

Fehér festésű állványok, üvegajtós szekrények szegik a falakat s két oldalt vas csigalépcső vezet az emeleti polcokhoz.

A muzeum helyiségében lázasan folyik a munka. A kép már kezd kibontakozni; de még nem teljes. Egyes rekeszekbe most érkeznek a tárgyak.

Az iparmuzeum gyűjtéményes kiállítás lesz mindannak, amit a debreceni kamara területén a gyári és házi ipar termel.

Erre az iparmuzeumra valóban nagy szükség volt és örvendünk, hogy megnyitása összevág a kamarai székházavattal.

A muzeum egyuttal közvetítő szerepet is tölt be majd az iparos és a közönség közt. A szemlélő mindent együtt talál és megrendelheti, amire szüksége van. Egyes tárgyakat később nyomban el is lehet vinni, melyek a kiállítási szekrények alsó tartalék fiókaiból könnyen pótolhatók.

Az iparmuzeum teljes berendezése csak szombaton készül el. Addig nem is lehet erről az igazán sikerült új intézményről hü képet rajzolni.

Annyi bizonyos, hogy a kamara hasznos és dicséretreméltó munkát végez a debreceni iparmuzeum megalkotásával.

(A kamara vendégei.)

A házavató ünnepeken az ország husz kamarája közül 19 képviselteti magát. Az Országos Ipar Egyesület Thék Endre, Gelléri Mór, Soltész Adolf dr. A Gyáriparosok Országos Szövetségét Neményi Ambrus orsz. képviselő, Chorin Ferenc s egy szervező bizottsági tag képviselik.

Az egyes kamarákat a következő vendégek képviselik:

Arad: Kristyóri János, ifj. Kristyóri János, Marschall Lajos dr., Institoris Kálmán, Reinhardt Gyula, Tóth Lajos.

Besztercebánya: ifj. Roszeszauer Lajos, Holcsek István dr.

Brassó: Sinay Gerő, Thomas Mór. Budapest: Láncey Leó, Fritz Péter.

Eszék: Laubner Károly és egy kamarai beltag.

Fiume: Smoquina A. F.

Győr: Schlichter Lajos, Szendrői Mór és neje, Meller Ignác, Gerő Mihály, Wottitz Gusztáv, Winkler Izidor, Stoller Márton.

Kassa: Dick Boldizsár, Deil Ignác és fia.

Kolozsvár: Benigni Samu, B. Bak Lajos, Gámán Zsigmond, Gámán József dr.

Marosvásárhely: Tauszik Hugó, Szakács Péter.

Miskolc: Radvány István, Szentpály István dr.

Nagyvárad: Sarkady Lajos dr. és neje, Reismann Mór, Bognár Sándor, Pataky József, Fodor Lajos, Leszkay Armin, Habókay József, Hoványi Géza.

Pécs: Kindl József, Hoffmann Lajos, Hamerli Imre, Krause Ignác, Záray Károly dr.

Pozsony: két kamarai kiküldött.

Sopron: Ullein József, Kirchknopf Tógyer.

Szeged: Szarvady Lajos, Kulinyi Zsigmond.

4
 Temesvár: Lovag West Ede, Mága János.

Zágráb: Kresics Milán, Kolmár Edmund.

(Tudnivalók és készülődések.)

A kamara ünneprendező bizottsága ma esütörtök délután tartja befejező ülését, mely alkalommal a bizottság végig fut a sorrenden és megállapítja az utolsó részleteket.

A kamara vendégei szombaton délután 4 órakor, esti 6-kor és 8-kor érkeznek. A vidéki kamarák küldötteit a vendéglátó kamara szállásolja el, a kültagok maguk gondoskodnak szállásról. Oly népes lesz a kamara ünnepe, amilyen még kevés hasonló ünnep volt.

Szombaton este 8-kor az Angol királynő-ben ismerkedő est, illetve találkozás lesz, melyen a kamara beltagjai és levelezői is résztvesznek.

A kereskedelmi minisztert és az államtitkárt vasárnap reggel fél 9 órakor az állomáson a kamara testületileg fogadja s a város nevében a főispán üdvözli.

Tekintettel a kamara tanácskozási termének szűk voltára — mely ugyanis pusztán a kamara tanácskozásaihoz van tervezve, ez alkalommal pedig a vidéki kamarák küldötteiből magából megtelik az ülésterem — a meghívások a helyi fizikai korlátainak számbavételével történtek s a helyi tagok helyet fognak engedni a vendégeknek. Így is szűknek fog azonban bizonyulni az ülésterem s kívánatos, hogy a társas hatóságok kevés számu küldöttel képviseltessék ezen az egy aktuson magukat. A miniszternél tisztelgő számbeliségére nézve ugyanez kívánatos, mert a fogadás alkalmából máskülönbön szintén torlódás áll be a szűk falak között. A fogadásban, mint értesülünk, az állami hivatalok is résztvesznek, korlátolt számban.

A társasbéd nagyon fényesnek ígérkezik s a jegyekért is élénk a kereslet. Jegyek ma estig a kamaránál, az ipartestületnél, Zádor Lajosnál és a kereskedelmi csarnoknál kaphatók, áruk 6 korona. A kereskedő társulat által adandó villásreggeli jegyei e társulat titkáránál, vagy a kamaránál szintén megválthatók. Áruk 3 kor. 20 fillér.

A Bika disztermének páholyai hölgyek számára lesznek fentartva, mire jegyek a kamara titkáránál kaphatók.

Társasbéd után a kamarák küldöttei látogatást tesznek az ipartestületnél és a kereskedő társulatnál, kikocsiznak a nagyerdőre s kit hova huz a szíve.

A kamarák képviselői az országos gyűlést már vasárnap délután fél 6-kor megkezdik s az esti órákat tanácskozással töltik. Másnap, hétfőn reggel 8-kor folytatják a tanácskozást.

A vasárnapi társasbédén hölgyek nem vesznek részt. Az ismerkedési estén szombaton, valamint a vasárnapi vacsorán azonban nagyon szívesen látott vendégek lesznek.

A máramarosi kirándulás annyira tul van jegyezve, hogy hölgyek — kivéve az esetleg érkező vidéki vendégeket — alig vehetnek részt rajta. A máramarosi jegyeket szombaton és vasárnap lehet kiváltani a kamaránál, ahol azokat Borus nyilvántartó kezeli.

Ágról-ágra.

Alkalmi apróságok.

A Szabadság számára írta: **Tiborc.**

(A letartóztatott vendég.) Kiadtuk tegnap tudósítónk táviratát, mely így szólt:

Zágráb, szept. 9. (Saját tudósítónk távirata.) Nagy feltűnést keltő eseménye van ismét Zágrábnak. Ugyanis Kontak Antal, a zágrábi kereskedelmi és iparkamara tekintélyes alelnökét letartóztatták és a királyi ügyészség börtönébe kísérték. Őt tartják a zágrábi zendülés értelmi szerzőjének.

Akármiilyen nagy feltűnést keltett azonban ez a letartóztatás Zágrábban. — Debrecenben mégis nagyobb volt a hatása.

Szávay Gyula ugyanis tréfás rémülettel újságolta a mi kamaránk elnökének:

— Egyik vendégünket letartóztatta a Fendőrség!

Az elnök elsápadt.

— Csak talán nem?

— De bizony!

És Szávay Gyula az elnök elé tette a Szabadság táviratát.

Az elnök megnyugodott.

— Mi közünk minékünk ehhez az urhoz?

— Az a közünk minékünk hozzá, hogy Kontak Antal vezette volna ünnepünkre a Zágrábból bejelentett kamarai tagokat. Mivel pedig Kontak urat letartóztatták, most már egygel kevesebb vendégünk lesz.

(A szomszéd.) Beállit a kapitányi hivatalba egy ur, akinek több háza van Debrecenben.

— Kapitány ur, panaszom van.

— Adja elő.

— Hát kérem a házamnak udvari része jobb felől a szomszéd udvarára néz, éppen úgy, mint a baloldalt szomszédom háza az én udvaromra.

— Értem. Sok ilyen ház van Debrecenben.

— Mivel pedig a konyha meg az udvari szobák nem voltak elég világosak, ablakot vágattam a szomszédom udvara felé. S tessék elképzelni, a szomszédom bedeszkáztatta az ablakjaimat.

— Ez már baj.

— Az én házam falára van-e joga deszkát szegezni a szomszédomnak?

— No majd megvizsgáljuk az esetet.

A kapitány ki is megy a hely színe.

Az udvaron nagy munkában leli a házigazdát, az udvar baloldalán.

— Mit csinál tisztelt ur? — kérdi a kapitány.

— Kérem a baloldali szomszédom ablakot vágatott az én udvarom felé. Ez nem járja, ehhez nincs joga. Hát bedeszkáztatom az ablakait.

(A Szabadság Kossuth-ereklyéje.) Szépen gyűlnek a Kossuth-kiállításra az emléktárgyak. Beküldték azt a tintatartót is, melybe Kossuth Lajos Debrecenben írottat mártogatta, midőn 1849-ben itt dolgozott.

Sajnos, az az íróasztal nem lehet ott, mert nem fér el, amelyen akkor az a tintatartó állott. Pedig az íróasztal ma is megvan teljes épségben.

Itt áll a Szabadság szerkesztőjének szobájában Kossuth Lajos debreceni íróasztala.

Hiteles adatok bizonyítják, hogy ez az íróasztal 1849-ben Kossuth dolgozó szobájában állt és Kossuth állandóan ezt az íróasztalt használta, amíg Debrecenben tartózkodott. Két nagy alsó ajtaja, három fiókja, fent négy fiókos, közepén nyitott polca van az erős, szép jószágnak.

Kegyelettel őrizi a Szabadság a nagy idők ereklyéjét.

H I R E K.

N a p l ó.

14. A keresk. és iparkamara székházavató ünnepe.

15. A kamarák kirándulása M.-Szigetre.

16. A Kossuth-képműkiállítás megnyitása.

16. Este a város kivilágítása.

17. Kossuth-ünnep Debrecenben.

18. A Wesselényi-szobor leleplezése Zilahon.

19. Kossuth-ünnep Budapesten.

20. Francia újságírók látogatása Debrecenben.

28. A tüzoltó-egylet 25 éves emlékünnep.

29. Hajdumegye őszi közgyűlése.

30. A színházi évad megnyitása.

* **Erzsébet királyné emléke.** Boldog emlékü Erzsébet királyasszony halálának harmadik évfordulója volt tegnap. Szerinte az országban mindenhol kegyelettel ünnepelték a gyásznapot. A debreceni róm. kath. templomban gyászmise volt Erzsébet királynénak lelki üdvéért, melyen résztvettek a polgári és katonai hatóságok is Kafka Ignác altábornagy, dandárparancsnok vezetésével. Az egyházi szertartást Wolaika Nándor dr. püspök végezte fényes papi segédlettel.

* **Személyi hir.** Bruckner Ernő dr. államvasuti egészségügyi tanácsos, Debrecen tb. tisztii főorvosa a Tatrafüreden tartott országos orvosi kongresszusról haza érkezett és orvosi működését ismét megkezdte.

* **Keresztelő sz. János emléke.** A görög katolikus egyház ma ünnepli keresztelő sz. János fejvételének emlékünnepét, mely alkalmából a debreceni gör. kath. egyház kápolnájában istentiszteletet tartanak. Az istentisztelet reggel 6 órakor lesz, délelőtt 9 órakor pedig szent mise. Délután 3 órakor vespernye, 4 órakor pedig rózsafüzér ájtosság lesz.

* **Sámsoniak paphallgatása.** A hajdusámsoniak elvesztvén lelki pásztorukat, Jánossy Zoltánt, pályázat mellőzésével szeretnék betölteni a sámsoni ev. ref. lelkészséget. Ebből a célból vasárnap Debrecenbe gyülekeznek, hogy itt meghallgassák ifj. Könyves Tóth Sámuel, aki most poklostelki lelkész. Ifj. Könyves Tóth Sámuel jeles képzettségű, tüzes szavu fiatal pap, unokája a híres nevezetes Könyves Tóth Mihálynak és fia városunk egyik előkelő iparos polgárának, id. Könyves Tóth Sámuelnek.

* **A tűz keletkezése a Bikában.** Most már bizonyos, hogy a Bika szálló istálló épületének a leégése vétkes gondatlanság következménye. A rendőrség által erőlyesen folytatott vizsgálat során ugyanis Szabó Péter szállodai hetes bevalotta, hogy égő pipával járt a padláson szénáért. Mikor a padlásra ért, csak akkor jutott eszébe, hogy veszedelmes dolog a sok szalma-széna közt pipázni s az égő pipát a zsebébe tette. Mikor a padlásról lejött észre vette, hogy a zsebe

lyukas s hogy a pipa kiesett belőle. Fel is akart menni érte rögtön, de már ekkor lángban állott az épület, Szabó Péter ellen e vallomására a kir. ügyészség gondatlanságból okozott tűzveszedelem miatt megindítja az eljárást.

* **Vizbefult huszárönkéntes.** A *Hollódon* gyakorlatozó honvéd huszárok egyik fiatal önkéntese *Mavis János* többek kíséretében fürödni ment tegnap a *Kőrösre*. Alig lépett a vízbe, hirtelen szivgörcsöt kapott s mire bajtársai segítségére siettek, már csak holttestét foghatták ki a vízből. Az ezredparancsnokság táviratilag tudatta a gyászról — *Mavis Nógrádmegyében* lakó szüleit.

* **Választások a főiskolában.** Tegnap alakult meg választás útján a főiskolai kántus tisztikara és pedig a következőket választották meg: Főjegyző lett *Kónya Gábor* 3 é. th. Választmányi tagok: *Szarka Lajos* 3 é. jh., *Hajdu László* 2 é. jh., *Hajdu Péter* 3 é. th., *Halász András* 2 é. th. és *Kolozs Vince* 3 é. th. Zászlótartó lett: *Kolozsváry Mihály* 3 é. th. Szólamvezetők: *Balog István*, *Hajdu Péter*, *Kónya Gábor* és *Oláh Sándor* teológusok. A kántus ez évi felügyelője pedig *Csiky Lajos* teológiai ak. tanár lett.

* **Kincstári lovak átvétele.** Azokat, akik kincstári honvédlovakat tartanak, figyelmeztetjük, hogy lovaik átvétele végett e hónap 11-én délután 2 órakor a m. kir. 2-ik honvéd huszár ezred laktanyájában jelenjenek meg.

* **A Hatvan-utca panasza.** Több Hatvan-utcai lakos aláírással e sorok közlésére kérést tettek föl minket: Sok por felferődik — kivált ilyen nagy szárazságban Debrecen utcáin, de sehol sem több, mint a széles és még eléggé ki nem kövezett és be nem fásított Hatvan-utcán. A legnagyobb port pedig a helyi vasut csapja. A vasuti sín pár köze ugyanis slakkal vagy mivel van kitöltve s az a homoknál is jobban porzik, egészen ráakad a közelében eső házak falaira, behatol az utcai szobákba is, sőt megszállja az ember torkát, tüdejét is, annival inkább, mert a sinközt soha senki sem locsolja. E kellemetlenségen könnyen segíthetne a város, t. i. úgy, hogy köteleznék a vasúttársaságot a sinköz kikövezésére, a mint a piacon is mindennütt ki van kövezve a sinköz. De a város maga közvetlen is tehetne valamit a por csökkentésére; a Hatvan-utca vége ott, a hol tágas piaccá kiszélesedik, még nincs ellégé befásítva; ott egy pár sor ákác megbecsülhetetlen szolgálatot tehetne; megakadályozhatná azt a portengert, mely a vásártérről kiindulva, gyakran elárasztással, porba fullasztással fenyegeti a Hatvan-utcat. Mindkét, könnyen teljesíthető kérésünket ajánljuk a nemes városi tanács és a helyi vasúttársaság szives figyelmébe.

* **Az udvarias béka.** Előre becsátjuk, hogy ez a história Amerikában történt. A kisasszony eszlónakáznit ment a tengerre. A tenger simább volt *Sima Ferenc*nél; a hölgy tehát boldogan andaloghatott a lágyan ringató hullámok felett.

Egyszerre azonban erős hullámverés kaptat föl a csónakot és az ábrándozó tündér a tengerbe fordult. Mőd nélkül itta a sós vizet és érezte, hogy soha életében férjhez nem megy, mert közel a halála.

— Segítség! — kiabált a hölgy, de hiába.

Már-már elmerült a hullámokba, midőn egy hatalmas tekenős béka uszott alája s az ájúlkozó hölgy annak a hátán biztos talajra talált.

Az udvarias béka kiuszott a tenger partjára s ott letette a dímát a homokba.

A hölgy hálásan pillantott a békára, majd irigyen sóhajtott fel:

— Minő remek fésűket lehetne csinálni belőle!

* **Agyonvert ügynök.** Rémes gyilkosság hírért vesszük a *biharmegyei Tenkeről*. A *Foncière* biztosító intézet ügynökét, *Tenek* András, a mint tegnapelőtteste gyalogszerrel a vasuti állomáshoz igyekezett, — ismeretlen tettesek megtámadták és leverték a lábáról. Járókelők találták meg a boldogtalant, de segíteni már nem tudtak, — a szerencsétlen kiszenvedett. A *nagyvárad* kir. törvényszék vizsgálóbírája *Ember Géza* széleskörű nyomozást indított.

* **Ne hajtsunk jószágot Nagyváradra.** Megirtuk már, hogy Nagyváradon marha vész van. *Boezko* Sámuel főkapitány most külön is figyelmezteti a lábas jószágot tartó gazdaközönséget, hogy sertés, juh és szarvas marhát a szeptember 12—16. napjaira kitűzött nagyvárad vársárra az ott pusztító száj- és körömfájás miatt ne hajtson.

* **Rabbi és az orvostanár.** Mulatságos történet kelt szárnyra egyik vidéki városból. A zsidóság kedvelt főpásztorja az öreg rabbi nagy beteg lett és hivei a főváros egyik híres orvosát hívták meg, hogy vizsgálja meg a beteget. A tanár ezeröttszáz korona tiszteletdíjat és száz korona utiköltséget kért. A száz koronát nyomban elküldték a nagy summát pedig — megígérték neki.

A tanár ur megerkezett. Hét tagu küldöttség várta az állomáson. A hét közül előlépett egy és szomorú arccal jelentette, hogy a rabbi időközben meghalt.

Erre a tanár ur szörnyen savanyu képet vágott és nyomban vissza akart étazni Budapestre. De a legközelebbi vonat csak egy óra múlva indult. Addig az udvarias hetes bizottság ott maradt mellette s némi sugdosás után fölkerítették a tanárt, hogy vizsgálja meg őket. Ők ugyan mind egészségesek, de azért fejkenként harminc koronát nem sajnálnak, hogy egy ilyen híres orvos állapítsa meg róluk, hogy semmi bajuk sincsen.

Veszett fejcsének a nyele, gondolta a tanár és az első osztályu várótermet hirtelen orvosi szobává avatta.

A hét közül hatnak csakugyan ördög baja sem volt, de egy hatodik, egy öreg, ősz ember bizony rá szorult az orvosi tanácsra. Rendelt is neki a tanár orvosságot, mire az urak lefizették a 30—30 koronákat és hálálkodva elbucsztak tőle.

A vonat indulásáig a tanár ur szóba ereszkedett az állomási főnökkel és megkérdezte tőle, ismeri-e a megvizsgált urakat.

Hatan a zsidó hitközség tagjai, a hetedik pedig a rabbi.

— A rabbi? De hiszen ez meghalt.

— Dehogyan halt meg. Most vizsgálta meg a tanár ur.

Igy került a rabbi megvizsgálása ezerhatszáz korona helyett csak — háromszáztíz koronába.

* **Vámos-Pércs közbiztossága.** Érdekes kérvény érkezett tegnap a központi főszolgabíróhoz. A kérvényben *Vámos-Pércs* község arra való tekintettel, hogy a községben az utóbbi időben gyakori a lopás és a gyújtogatás a csendőrök létszámának a mielőbbi felemelését kéri.

* **Halálozások.** A debreceni anyakönyvi hivatalban tegnap az alábbi ha-

láleseteket jelentették be: *Nánássy Ferenc* ev. ref. 5 hónapos, *Veres Gyula* róm. kath. 6 hónapos, *Grósz Róza* izr. 6 hónapos, *Erdey Zsuzsanna* ev. ref. 6 hónapos.

* **Kohn ur.** Kohn ur, lapunk barátja, ma ismét berontott szerkesztőségünkbe.

— Szerkesztő ur, tudja-e, mi a különbség *Berkó János* tűzoltó segéd tiszt és a debreceniek *Kossuth-kultusza* közt?

— Nem tudom.

— A mi *Kossuth-kultuszunk lángoló*, *Berkó János* pedig — *lángoló*.

Kohn urat kidobtuk.

* **Egészségtelen élelmiszerek.** Napnap után panaszok érkeznek a rendőrséghez, hogy egyesek egészségtelen élelmiszerekkel veszélyeztetik Debrecen város-egészségügyét. *Böszörményi Pál* burgondia-utcai hentes ellen már a második feljelentést tették tegnap, a mikor is *Balogh Zsigmond* nének romlott húsmeüt adott el. A mellett, hogy szigoruan megbüntetik, jól tenné a rendőrség, ha a rosszhírű üzletben házkutatást tartana s az egészségre ártalmas árukat elkobozná. — *Szilágyi Miklós* né kofa ellen pedig azért tett feljelentést *Kiss Bálint* ú. mert záptojást árult. *Szilágyi Miklós* né ellen a rendőrség az eljárást megindította.

* **Felgyújtott szalmakazlak.** *Glück* Vencel tiszta-csegei birtokos tanyáján ismeretlen tettesek három, 880 korona értékű szalmakazlat felgyújtottak. A kár megtérül, mert a szalma biztosítva volt. A csendőrség most erélyesen nyomozza a gyújtogatókat.

* **A gyorsvonatok gyorsítása.** A magyar államvasutak igazgatósága — mint értesülünk — azt tervezi, hogy a gyorsvonatokat gyorsítani fogja, sebességüket megnövelni *óránként száz kilométerre*. E végből érdekes kísérletek történtek most a Máv. különböző vonalain gyorsvonat-lokomotivokkal. Négy gépet próbáltak ki, fokozott sebességgel, úgy hogy a gyorsaság végre nagyobb lett 100 kilométernél. A próba kitűnően sikerült: sem a gépeken, sem a pályán a kísérlet után elváltozásokat nem találtak, a közlekedés biztossága tehát teljes volt.

x **Táncitanítási jelentés.** Van szeren esém a. n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy teljes kényelemmel berendezett tánciskolában a szokásos őszi tanfolyamot szept. hó 15-én megkezdtem. Beiratásokat elfogadok bármely időben lakásomon *Péterfia utca. 2. sz. Alföldi Károly* okl. táncitanító.

x **A nagy reklám,** mely a legújabb időben a különféle erősítő és tápkészítmények érdekében folyik, oda hatott, hogy a fehérszén nagy tápértékét ma már mindenki ismeri. Legfőbb kellék, hogy az ilyen erősítőszerek, kellemes ízű és könnyen emészhető legyen. A somatose e mellett még azon előnyvel bír, hogy a fehérszén ugyszólván már emésztett állapotban tartalmazza. Továbbá mint étvágygerjesztő táp és erősítőszerek már azért is teljes figyelmet érdemel, mert kitűnő tulajdonságainál fogva már sok ezer gyengélkedőnek szerezte vissza erejét és életkedvét. A Somatose kitűnő szolgálatot tesz sápkór, vérszegénység a gyomor és bél mindennemű megbetegedéseinek, továbbá minden szervezti betegségnek és már rövid időn belül izom- és súlyszaporulatot eredményez.

MŰVÉSZET.

Vörösmarty szobra. A Vörösmarty szobor-bizottság elhatározta, hogy a beérkező pályaműveket kiállítja közszemlére a városligeti igaresarnokban. A kiállítás szeptember 15-én nyílik meg a közönség számára és reggeli kilenctől, esti nyolc óráig lesz nyitva. A szoborbizottság az iparesarnok átengedését tegnap kérelmezte a kereskedelemügyi kormánytól, amely hihetetlenül nem zárkózik el a bizottság megkeresése elől.

SZÍNHÁZ.

— (Szintársulatunk Nyiregyházára megy.) Makó Lajos szintársulata e hónap 16-án bucsuzik el Orosházától. Másnap a társulat Debrecenen át Nyiregyházára utazik, a hol mindössze tíz előadás lesz. Az első előadást szeptember 18-án tartják Kossuth Lajos emlékének megünneplésére. Az utolsó előadás Nyiregyházán e hónap 28-án lesz. 29-én érkezik a társulat Debrecenbe s 30-án megkezdik működését Somló Sándor verses történeti színművével, a Szombatosokkal.

— (Makó színházi jelentése.) Holnap hordják szét a városban s függesztik ki a falakon Makó Lajos előleges színházi jelentését, melyet mi már tegnapelőtt egész terjedelmében közöltünk. Ezuttal megemlítjük még, hogy bérelni Makó Lajosnál lehet, aki e hónap 15-én nyitja meg a színházi pénztárt.

— (Ki lesz az intendáns.) Keglevich István gróf lemondása következtében folytak ma Budapesten a találgatások, hogy ki lesz az új intendáns? Emlegetik Herceg Ferencet, báró Dóczy Lajost, báró Radványzky Gézákat és Fenyvesy Ferencet. Természetesen ezek mind a szerkesztőségi asztaloknál kigondolt jelölések. Majdnem bizonyos, hogy az intendánsi hivatal ügyeit ezen a télen Bezerédj Aiktor miniszteri tanácsos fogja ellátni.

— (Kállay Lujza a Népszínházban.) Komjáthy János tavalyi társulatának egyik elsőrendű művésznője F. Kállay Lujza asszony tegnap a Népszínházban vendégszerepelt nagy sikerrel. A Katalin címszerepét énekelte s a fővárosi újságok elismeréssel írnak szép hangjáról, izmos tehetségéről.

TÁVIRATOK.

Erzsébet királyné emléke.

Budapest, szept. 10. (Saját tudósítónktól.) Erzsébet királyné halála évfordulójának alkalmából gyászistentisztelet volt a Mátyás templomban. Résztvettek az istentiszteleten az összes miniszterek s a hatóságok fejei. — A szertartáson Császka György kalocsai érsek pontifikált. A templomi énekhar Vavrince Mór karnagy rekviemét adta elő.

Krieghammer utazása.

Bécs, szeptember 10. (Saját tudósítónk távirata.) Krieghammer hadügy-miniszter Sasvárra utasott, hogy résztvegyen a hadgyakorlatokon.

A pozsonyi gazdaggyűlés.

Pozsony, szept. 10. (Saját tudósítónk távirata.) A gazdák országos gyűlése befejezte tanácskozásait. Ma megkezdődött a földművelők első országos nagy

gyűlése. — A tanácskozást Bujanovich Sándor nyitotta meg, kiemelve elnöki beszédében, hogy a gazdaszövetségnek sikerült a gazdákat figyelmessé tenni tulajdon érdekeikre. Bujanovich után gróf Károlyi beszélt. Nagyszabású hosszabb beszédben fejtegette eszméit és kijelentette, hogy a vezető társadalomnak szervezkednie kell. A gazdaközönség kötelessége kijelölni a falusi szövetkezeteknek az irányt, melyen haladjanak. Tévedés azt gondolni, hogy ez a szabadelvűséggel ellenkezik. A szövetkezésnek a szabadelvűségre támaszkodva kell megtörténnie. A tanácskozás oly széles mederbe terjedt, hogy napokig eltart.

Negyedmillió rablás.

Páris, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) A világ városában nagy hűhót keltett egy rendkívül titokzatos rablás. A világhírű francia bank föld alatti pinceboltzatából elraboltak ma két zsák husz frankos aranyat, melynek értéke negyed millió frank. A két zsák arany sulya oly nagy, hogy a rablást csak többen követhették el.

Öngyilkos szerelmesek.

Kalocsa, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) A közeli Fogtó községben Ajándi Károly gazdaleány beleszeretett Véka Kata eselédleányba. A fiatalok nem lehettek egymásé s e miatt tegnap közös akarattal forgó pisztolyal akarattal véget vetni a boldogtalanságnak. — Ajándi rögtön meghalt, a leány, kit a golyó jobb mellén talált — a halállal vívódik.

Kirabolt uriaszony.

Budapest, szeptember 10. (Saját tudósítók távirata.) Özvegy Nagy Gézáné vendéglősnét a Károly-köruton két ötos fölváltására kérte egy ismeretlen. A vendéglősné egy kapu alá húzódva, elővette a tárcáját, hogy váltson, de az ismeretlen kiragadta kezéből és elmenekült. A tárcában 930 korona volt. A rablót nyomozzák.

Strossmayer újabb áskálódásai.

Diakovár, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) Dvorzsák a diakovári káptalan püspöki helynöke lemondott állásáról, mert nem akarta tovább tűrni az ellene folyt áskálódást. Strossmayer érsek következetesen üldözte a püspöki helynököt és szemére lobbantotta, hogy az utódlás elnyerése kedvéért magyarbarát politikát folytasson.

Pusztító földrengés.

Madrid, szeptember 10. Panticosában tegnap földrengés volt, mely nagy károkat és pusztítást okozott.

Kivándorló romániai zsidók.

Bécs, szept. 10. (Saját tudósítónk távirata.) Ma délelőtt százhatvan romániai kivándorló zsidó érkezett ide. A hatóság nem engedte meg, hogy a vasuti állomásról a városba menjenek. A kivándorlók délurán folytatták utjukat Rotterdam felé.

Elsülyedt hajó.

Budapest, szeptember 10. (Saját tudósítónk távirata.) A Ferenc József hajó elsülyedéséről újabb jelentik a következőket: A katasztrófaért a román hajót illeti a vád. A hajó teljesen elsülyedt, úgy hogy a kiemeléshez szükséges előkészületek két hetet vesznek igénybe. A biztosító társaság s a román hajózási vállalat között óriási pör várható.

Lázadások Panamában.

Washington, szeptember 10. (Saját tudósítónk távirata.) Ehrmann venezuelai helyettes főkonzul jelenti, hogy a panamai öbölben a lázadók hajóhada fölvonult. A konzul Colonban és Panamában komolynak tartja a helyzetet.

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 10. (Saját tudósítónk távirata.) Déli zárlat. Buzakinál mérsékelt, vételkedv korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 36,000 métermázsra került forgalomba, gyöngén tartott, a zárlatnál kedvezőbb áron. Egyéb gabonaneműek bányadtak. Idő szép.

Buza októberre	6-70—71.
" áprilisra	7-01—02.
Rozs októberre	5-96—97.
" áprilisra	6-16—17.
Zab októberre	5-46—47.
" áprilisra	5-76—77.
Tengeri szeptemberre	5-37—38.
" májusra	5-38—39.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A bizományos váltója. Gleich Zsigmond a Schrott Mandel cég üzletvezetőjével Rosenthal Mórral állott összeköttetésben. Ugyanis Gleich árut vásárolt bizományba Rosenthaltól egy álló évig s addig nem volt baj közöttük. 1901 december 27-én Gleich pénz helyett váltót adott Rosenthalnak 270 koronáról azt mondván, hogy ezt neki Dul Józsefné adta biztosítékul. A váltót Rosenthal el is fogadta, de midőn az látta, hogy a váltó egy fillért sem ér, feljelentette Gleicht, hogy a 270 korona értékű árut elikkasztotta s a helyett értéktelen váltót adott neki. Tegnap tárgyalták ez ügyet Dr. Szeőke István vádtanácsában s tanuk vallomása s Dr. Bakonyi Samu védbeszède után a királyi törvényszék Gleich Zsigmondot az ellene emelt vád alól felmentette. Az ítélet ellen a királyi ügyész felebbezett, míg a védő, vádlott és Rosenthal megnyugodtak.

§ Az ügynök ur. Közokirathamisítás büntetével vádolva állottak tegnap Székely Mihály gazdalkodó és Rácz László kereskedelmi ügynök a kir. törvényszék előtt. Az eset a következő: Székely tavaly elment Rácz Lászlóhoz, hogy a saját nevére akarván íratni ujosztású földjét, abban neki Rácz segédkezzék. Rácz el is járt a dologban, de elhallgatta a telekkönyvi hatóság előtt azt, hogy a birtok feleresze a Székely leányáé, Csontos Józsefnéé. A telekkönyvi hatóság rájött a turpisságra és áttette az ügyet a királyi ügyészséghez. A tegnapi tárgyaláson a tanuk vallomása oly kedvező volt a vádlottakra, hogy a királyi törvényszék mind a két vádlottat fölmentette. Az ítéletben az összes felek megnyugodtak.

§ Vétkes bukás. Ifj. Kertész (Kohn) Mórnak 25 évig fennálló virágzó fűszerkereskedése volt Debrecenben. Nemrégiben aztán fizetése képtelen lett s a csőd megnyitvatván, még ma sem szűnt meg. Ifj. Kertész Mórért a felesége is több ízben vállalt készfizetői kezességet, nem lévén tudatában annak, hogy vagyona kisebb, mint az elvállalt kötelezettség. Ezért állt tegnap ifj. Kertész Mórné a kir. törvényszék előtt vétkes bukás véttségével vádolva. A királyi törvényszék tanuként dr. Varga Lajos tömegmondnokot hallgatta ki. A tanu előadta, hogy a csőd folyamán semmi olyan adat fel nem merült, mely a vádlott véttségét

megállapítaná s e vallomására az esküt le is tette. A vádlottat dr. Bakonyi Samu védte. A királyi törvényszék ifj. Kertész Mórnet 20 korona pénzbüntetésre ítélte, mely ítéletben az összes felek megnyugodtak.

KÖZGAZDASÁG.

Kamarai közlemények. A magyar királyi államvasutak igazgatósága, az 1903 évben, esetleg 1905 év végéig szükség-lendő kocsis gázvilágítási, valamint olaj és kőolaj világításhoz való lámpa és lámpás alkatrészek szállítására pályázatot hirdetvén, az ajánlatok f. é. szeptember hó 27-ig ezen igazgatóság anyag és leltár beszerzési szakosztályához nyújtandók be. — A m. kir. kassai III. honvéd kerületi parancsnokság, a kerületbeli honvéd csapatok 1903 évi kenyér és zab szállításának biztosítása céljából ezennel pályázatot hirdet, melyre nézve a bővebb feltételek a kamara hivatalában a hivatalos órák alatt az érdekeltek által bármikor megtekinthetők. — A m. kir. állami vasgyárak központi igazgatósága, a vasgyárak részére az 1903. évben szükségelt festék, anyag és tűzálló anyagok szállítására hirdet pályázatot, melynek részletes feltételeit az érdekeltek az alulírt kamaránál megtekinthetik.

Regénycsarnok.

Vándorlapon.

A Szabadság számára írta: *Malonyay Dezső.*
1.
Lent, a Szernye moesár vidékén, a hol a nagy-beregi és dereséni csikászok ma is emlegetik még az uszó szigetet, Isten erdőeskéjét, — ott él, gazdálkodik, csapolja, szárítja a lapot, termő földet teremt egy boldog ember.
Tudom a históriáját.
Aféle Isten erdőeskéje volt ő maga is, vándorlapon pompás tölgy; belé-belékapott a szél s vitte. Nem volt senkié. Tépte, vágta a kinek a közelébe jutott. Ezért hitták Isten erdőeskéjének.
Egyszer aztán, a mikor már . . .
Mindjárt elmesélem én az egészet.

*
Borsa Dénes, a rideg, a szótlan vén Borsa, az ablakhoz támaszkodva, összefont karral állt a játékosok mögött. Másfél órája ügyeli a fiatal Kibédy Pistát Ragyavert tatár arcán egy izom se mocant, örökös virzsinája ott lógott a szájában, nem égett, — az egész ember olyan aszott, kialudt virzsinia.
Tikkasztó esőnd volt.
Kibédynek nem is sápadt, szürke volt az arca. a halántékán nyirkos verejték. Tegnap vesztett huszonkétezer forintot, tegnapelőtt huszonhetet, — egy hét alatt vagy százötvenezer forintot, egy esztendő előtt örökölt egész vagyonát. Azon a kocsis játékon, huszonegyesen, a mit Sulak Feri hozott divatba a kaszinóban; eleinte csak úgy tréfából játszották, majd roppant komolyan és éppen Sulak nyert, rémitősen nyert, maga is megijedt tőle; Kibédy uszott nála negyvenezer forintig s mindnyájan tudták, hogy azt a negyvenezer forintot nincs már honnan fizetnie. Négyen fölálltak: ők is sápadtan, rekedten indítványozták:
— Hagyjuk abba!
Kibédy Pista mosolyogni próbált. Még torzultabb lett az arca.
— Még egy osztás!
Nem feleltek neki.

— Dupla vagy semmi! — fordult Sulakhoz. — Leoszam?
Sulak vállat vont.
(Folyt. köv.)

A SZERELEM HATALMA.

Regény.
Írta: *Jabloneczay Kálmán.*
(Folytatás)

62

**XI.
O t t h o n.**

A mikor rá tekintett a szerecsenre rögtön elejtette kezéből a lámpást.
— Szent József — kiáltá remegő hangon — hát ez meg az ördög maga vagy a keresztfia? — Hát én ezt már még sem presztem a házunkba.
— Öreg szolgálom — mondta Tardos, — ez a fekete ember az én jó barátom.
— Jaj! én jó Istenem! szólt jajgatva az öreg, — tán a pokolban járt a fiatal ur és ez az ördög fejü ember onnan követi, hogy a lelke meg ne szökjön.
— Menjünk öreg befelé, — biztató Tardos a szolgát, — mert fáradtak vagyunk.
Csakhamar bent voltak a gondosan takarított szellős szobában. — Még az író asztalcsesebeeséi is gondosan rendezve voltak, mint akkor, régen, midőn Tardos Ferenc kedvenc fia volt az édes anyjának.

Csak egy hiányzott az ágy fejétől a madonna képe mellől, egy arckép, egy fekete fürtü leány arcképe.
Ettől a tudattól olyan szomorú lett aztán Tardos Ferenc, hogy nem is halotta, mikor az öreg szolgál nyugodalmas jó éjszakát kívánt.
A kimerült vándorok nyugalomra tértek.
Tardos a régi ágyába dobta magát, Babill meghuzta magát a kanapé szögletében.
A párdue keresztben az ajtó küszöbén nyult végig. Így aludtak egyszer talán zavartalanul.
(Folyt. köv.)

**Megérkeztek
a legujabb
női ruhaszövetek,
Francia flanelek,
mosó velezek,**

**szőnyegek
Donogán és Somossy
Kunz József és Társa utódai.
Vászon készfehérnemű raktárába.
Debreczen, Kistemplom-bazár.**

**A Nagyerdőn,
az új sportterre vezető út hosszában,
kerítéssel körülvett,
részben új ültetésű, részben
termő szőlővel**

beültetett
**nyaraló-telepnek
igen alkalmas
földterület
akár egészben. — akár részletekben
szabadkéből
eladó.
Értekezhetni Péterfia-utca 14. sz. a., tulajdonosnál, délelőtt 10—1 óra között.**

Ingyen adok mindenkinek képes árjegyegezeket.
Előre haladt idény miatt raktáromon levő összes áruimat
Gyári áron bocsájtom a nagyérdemű közönség rendelkezésére.
Áruim minden bel és külföldi óra és ékszer kereskedőkkel
Versenyképesen.

ezüst éremmel kitüntetve,
Versenyképességért, sajátgyártmányu inga óráimért.

Azon felül raktáron tartok: Magy. kir. fémjellel ellátott 14 karatos arany gyűrűket 2 f. 50 któl fölfelé, arany fülbevalókat 1 f. 50 któl fölfelé, karkötőket a legolesóbtól a legdrágábig, lánczokat, hőlgyek és urak részére, ezüst és China-ezüst evőeszközöket, ezüst és China ezüst dísztárgyakat.

Minek utána azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy egy nagyobb mennyiségű óra és ékszer raktárt olesón megvásárolva én is a n. é. közönségnek azokat minden elfogadható áron elárusítom.

Tisztelettel:

Gasparik Antal,

Chronometer mű-órás, óra készítő, valamint a M. Kir. All. Vasutak szállítója és pályá-órása. Debreczen, alföldi takarékpénztár épület.

3 szoba,
előszoba, Csapó-utca 18.
szám alatt a gyógyszertár
épületében kiadó.

**BERGER-féle GYÓGY-
KÁTRÁNY-SZAPPAN**

Orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb államában bizonyítottan sikeres alkalmazást.

mindennemű bőrkütegek

Alma, mezevizen idült pikkely-szömör, kozma elődei
kötések, egyszerűen orv-rezesség, ótvár, fagydag, láb-
buzdós, fáj- és szakállkorpa ellen. A Berger-féle
Kátrány-szappan tartalmazza a fa-kátrányt 40
%-ig és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló
Kátrány-szappanoktól lényegesen különbözik. Csak a
Berger-féle Kátrány-szappan megnevezése az ismert védjegyre való egyenes-
lábú hártyák, idült bőrbetegségekkel sikeres alkalmazás
Kátrány-szappan helyett a

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan.

A gyengébb kátrány-szappan
és a kevésbé tisztálansági
hatású, a szemeknek valamilyen lebegésig ellen tevé-
nyesen ható, mosdó és fürdőszappan mindennapi
használatra szolgál. 1917

Berger-féle glicerín-kátrány-szappan

A glicerín tartalommal és finom illattal. Ára minden lejjel hasonló
minőségű egy 35 kr.

A többi Berger-féle szappanokból különösen kiemelendő
a kátrány-szappan a bőr finomítása, borax-szappan pattanások
ellen, carbol-szappan a bőr tisztítására, hűléseket és más ber-
tegek ellen, szappan Berger-féle fenyő fürdőszappan és fenyő-
szappan, Berger-féle gyermek-szappan a szeme kör-
tartományára (25 kr.)

Berger-féle Potrosulfid-szappan

Alma, szömör, bőrbetegségek és arcvörösség ellen (70 kr.), szappan
szappan igen hatásos.

Berger-féle kén-szappan

Alma, szömör és arcvörösség ellen. Tannin-szappan a bőrt
hajkibírás ellen.

Berger-féle fog-szappan köcsögben

Alma, szömör fogaknak, 2. sz. dohányosoknak. Ára 30 kr., a legjobb
fogkezelő szer. A többi Berger-féle szappanokhoz hasonlóan
tartalmazza a répatórt. Csak Berger-féle szappanokat kell az
előzőekben említett hatással, utána van. Mivel Berger-
szappanok a legelőkelőbbek, ezért a legelőkelőbb védjegyre, való-
sággal a gyára «G. Heil & Comp. Troppan» árcsúszóval
bizonyítottan kifizetve a nemzetközi gyógyszerkiállítás
és arany érem a párisi kiállítás 1900.

Kapható: Dr. Rothschnek V. Emil, Balázs E.
valamint az ország összes gyógyszertárában.

100 koronáért

eladó Rudolf trónörökös „Osztrák-Magyar Monarchiaja”,
.. kitűnő állapotban, füzetekben, német szöveggel ..

Czím a: Kiadóhivatalban.

NOVAK FERENCZ

vésnök és zománczó

BÉCS, XVI., Koppstrasse 34.

a legtöbb egyesület és testület,
szövetség és klubok szállítója.

Előnyös forrás jelvények, diszitések, érmek és ki-
tűntetések tekintetében arany, ezüst és bronzból, kerék-
párosok, evezősök, vitorlások, athleák, lövészek, tornászok
dalárok, vadászok, veteránok, tüzoltók, stb. számára.

Minták kívánatra bérmentve küldetnek mindenüvé.
Elsőrendű ajánlatok.

50 fillérért

50.000

korona ért. nyerhető

A POZSONYI KIÁLLITÁSI SORSJÁTÉKON.

Huzás visszavonhatatlanul szeptember 21-én.

Sorsjegyek mindenütt kaphatók.

Megrendeléseket a pénz beküldése ellenében pontosan eszközöl a

KIÁLLITÁSI SORSJEGY IRODA

Budapest, V., Nádor-utca 16.

50 fillérért 50.000 korona.

50 fillérért 50,000 korona.

50 fillérért 50,000 korona.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.